

ПОСТАНОВЛЕНИЕ ВЕРХОВНОГО СУДА ПО ДЕЛУ ПО ИСКУ

ЧАСТНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ «ВИ АЙ ПИ ДЕПАРТАМЕНТ» К ОБЩЕСТВЕННОЙ

ОРГАНИЗАЦИИ «ВСЕУКРАИНСКАЯ АССОЦИАЦИЯ СПЕЦИАЛИСТОВ ОЦЕНКИ»

22 декабря 2019 года

Верховный Суд в составе коллегии судей Кассационного хозяйственного суда, рассмотрев кассационную жалобу Общественной организации «Всеукраинская Ассоциация Специалистов Оценки» по делу № 910/12248/18 по иску Частного предприятия «Ви Ай Пи Департамент» к Общественной организации «Всеукраинская Ассоциация Специалистов Оценки» о защите деловой репутации и взыскании морального вреда, вынес постановление от 12.12.2019 которым полностью отменил решение Хозяйственного суда города Киева от 04.06.2019, дополнительное решение Хозяйственного суда города Киева от 02.07.2019 и постановление Северного апелляционного хозяйственного суда от 24.09.2019. Постановление вступило в законную силу с момента его принятия, является окончательным и обжалованию не подлежит.

ПОСТАНОВА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

12 грудня 2019 року

м. Київ

Справа № [910/12248/18](#)

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду:

Кушнір І.В. - головуєчий, Берднік І.С., Мачульський Г.М.,

За участю секретаря судового засідання Шпорта О.В.

розглянувши касаційну скаргу Громадської організації "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" на рішення Господарського суду міста Києва від 04.06.2019 (суддя Паламар П.І.), додаткове рішення Господарського суду міста Києва від 02.07.2019 (суддя Паламар П.І.) та постанову Північного апеляційного господарського суду від 24.09.2019 (головуючий суддя: Сулім В.В., судді: Руденко М.А., Пономаренко Є.Ю.)

за позовом Приватного підприємства "Ві Ай Пі Департамент"

до Громадської організації "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки"

про захист ділової репутації, стягнення моральної шкоди, ціна позову 10 000,00 грн,

За участю представників:

позивача - не з`явився

відповідача - Франчук А.В. - адвокат

ВСТАНОВИВ:

1. Короткий зміст позовних вимог і заперечень

1.1. Приватне підприємство "Ві Ай Пі Департамент" (далі також- позивач) звернулось до Господарського суду міста Києва з позовом до Громадської організації "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" (далі також - відповідач) про захист ділової репутації, стягнення 10000 грн моральної шкоди.

1.2. Позовні вимоги мотивовані тим, що 20.07.2018 відповідачем на своєму сайті за посиланням <http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1304> було розміщено текст під заголовком "ЗВЕРНЕННЯ ДО ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ ОСОБА_1", інформацію викладену в якому він вважає недостовірною та такою, що принижує його ділову репутацію. З цих підстав просив визнати цю інформацію недостовірною та такою, що завдає шкоди його діловій репутації, зобов'язати відповідача спростувати недостовірну інформацію шляхом розміщення на тій самій сторінці відсканованої резолютивної частини рішення суду під заголовком "Спростування" з посилання на спростовану статтю, а також стягнути з того на свою користь 10000 грн моральної шкоди.

1.3. Відповідач у відзиві на позовну заяву проти позову заперечив, посилаючись на те, що ним було розміщено звернення до правоохоронних органів, яке не є поширенням інформації. Також зазначив, що вказана інформація з приводу діяльності позивача є достовірною, поширення якої не призвело до порушення особистих немайнових прав позивача.

2. Короткий зміст судових рішень

2.1. Рішенням Господарського суду міста Києва від 04.06.2019 у справі №910/12248/18 позов Приватного підприємства "Ві Ай Пі Департамент" м. Києва задоволено частково; визнано недостовірною інформацію, поширену Громадською організацією

"Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" (04205, м. Київ, вул. Маршала Тимошенка, 21, корп. 3, к. 9, код 33780473) 20 липня 2018 р. на сторінці в мережі Інтернет <http://www.afo.com.ua> за посиланням: <http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1304> у статті "ЗВЕРНЕННЯ ДО ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ ОСОБА_1"; зобов'язано Громадську організацію "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" (04205, м. Київ, вул. Маршала Тимошенка, 21, корп. 3, к. 9, код 33780473) спростувати недостовірну інформацію, поширену на сторінці в мережі Інтернет 20 липня 2018 р. за посиланням:

<http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1304>

шляхом розміщення на тій самій сторінці відсканованої резолютивної частини рішення суду під заголовком "Спростування" з посиланням на спростовану статтю; у позові в іншій частині відмовлено.

2.2. Додатковим рішенням Господарського суду міста Києва від 02.07.2019 у справі №910/12248/18, з урахуванням ухвали Господарського суду міста Києва від 09.07.2019, заяву Приватного підприємства "Ві Ай Пі Департамент" м. Києва про ухвалення рішення про судові витрати задоволено частково; стягнуто з Громадської організації "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" на користь Приватного підприємства "Ві Ай Пі Департамент" 3524 грн витрат по сплаті судового збору, 25 000 грн витрат на проведення лінгвістичної експертизи, 20 000 грн витрат на професійну правничу допомогу; у заяві Приватного підприємства "Ві Ай Пі Департамент" в іншій частині відмовлено; заяву Громадської організації "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" м. Києва про ухвалення рішення про судові витрати задоволено частково; стягнуто з Приватного підприємства "Ві Ай Пі Департамент" на користь Громадської організації "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" 12 500 грн витрат на професійну правничу допомогу; у заяві Громадської організації "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки", в іншій частині відмовлено.

2.3. Постановою Північного апеляційного господарського суду від 24.09.2019 рішення Господарського суду міста Києва від 04.06.2019 та додаткове рішення Господарського суду міста Києва від 02.07.2019 у справі № 910/12248/18 залишені без змін.

3. Процедура касаційного провадження у Верховному Суді

3.1. 25.10.2019 (згідно із поштовим штемпелем на конверті) Громадська організація "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" звернулася до Касаційного господарського суду з касаційною скаргою на рішення Господарського суду міста Києва від 04.06.2019, додаткове рішення Господарського суду міста Києва від 02.07.2019 та постанову Північного апеляційного господарського суду від 24.09.2019 у справі №910/12248/18.

Також відповідачем подано доповнення до касаційної скарги.

3.2. Витягом з протоколу автоматизованого розподілу судової справи між суддями від 05.11.2019 у справі №910/12248/18 визначено колегію суддів у складі: Кушнір І.В. (головуючий суддя), судді: Берднік І.С., Мачульський Г.М.

3.3. Ухвалою Верховного Суду від 11.11.2019 відкрито касаційне провадження за вказаною касаційною скаргою та призначено її до розгляду на 05.12.2019, визначено строк для подання відзиву на касаційну скаргу з доказами надсилання копій відзиву та доданих до нього документів іншим учасникам справи до 29.11.2019.

3.4. Одночасно вказаною ухвалою відмовлено у задоволенні клопотання про зупинення виконання рішення Господарського суду міста Києва від 04.06.2019, додаткового рішення Господарського суду міста Києва від 02.07.2019 та постанови Північного апеляційного господарського суду від 24.09.2019 у справі №910/12248/18 до закінчення їх перегляду в касаційному порядку.

3.5. Відзив на касаційну скаргу від позивача не надійшов.

3.6. У судовому засіданні 05.12.2019 з метою вивчення матеріалів справи судом було оголошено перерву до 12.12.2019, про що ухвалою Верховного Суду від 05.12.2019 повідомлено учасників справи, які не прибули, про наступне судове засідання.

3.7. У судові засідання 05.12.2019 та 12.12.2019 з`явився представник відповідача, який підтримав касаційну скаргу.

Представник позивача у судові засідання не з`явився, хоча вказаний учасник справи про дату, час та місце судових засідань був повідомлений належним чином, що підтверджується матеріалами справи.

4. Короткий зміст касаційної скарги і заперечень на неї

4.1. У касаційній скарзі Громадська організація "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" (скаржник, відповідач) просить рішення Господарського суду міста Києва від 04.06.2019, додаткове рішення Господарського суду міста Києва від 02.07.2019 та постанову Північного апеляційного господарського суду від 24.09.2019 у справі №910/12248/18 скасувати, ухвалити нове рішення, яким:

- в задоволенні позову Приватного підприємства "Ві Ай Пі Департамент" до Громадської організації "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" про визнання недостовірною інформацію, поширену ГО "ВАФО" 20.07.18 р. на сторінці в мережі інтернет <http://www.afo.com.ua> за посиланням: <http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1304> у статті "ЗВЕРНЕННЯ ДО ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ ОСОБА_1" та зобов'язання ГО "ВАФО" її спростувати шляхом розміщення на тій самій сторінці відсканованої резолютивної частини рішення суду під заголовком "Спростування" з посиланням на спростовану статтю - відмовити;

- в задоволенні заяви Приватного підприємства "Ві Ай Пі Департамент" про стягнення з Громадської організації "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" 3524 грн витрат по сплаті судового збору, 25000 грн витрат на проведення лінгвістичної експертизи, 20000 грн витрат на професійну правничу допомогу - відмовити та стягнути з Приватного підприємства "Ві Ай Пі Департамент" на користь Громадської організації "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" 25000,00 грн витрат на професійну правничу допомогу та

судові витрати.

4.2. Обґрунтовуючи касаційну скаргу скаржник вважає, що судові рішення ухвалені з неправильним застосуванням норм матеріального права та порушенням норм процесуального права.

Відповідач вказує, що фактично спір стосувався лише двох речень публікації, в яких містилося посилання на можливі корупційні діяння: "Таким чином, на плечі громадян України, які виступають платниками податків, державним органом виконавчої влади покладено фактично корупційний тягар (кінцевим бенефіціаром якого виступає приватна структура)"... та "А отже така висока вартість надання послуг може свідчити лише про потенційний розмір її корупційної складової". Проте, незважаючи на це, суди погодилися з вимогою позивача щодо спростування усієї інформації, викладеної у публікації, не зазначивши - чому інформація, зазначена у решті тексту є недостовірною, та проігнорувавши докази, які містяться у тому числі в офіційних джерелах щодо власника та директора позивача, умов договорів тощо.

Скаржник зазначає, що у публікації категорично не констатував вчинення Позивачем корупційних дій, а лише зазначав про наявності відповідних сумнівів у законності діяльності останнього та посадових осіб ФДМУ, які свідчать про наявність в їх діях можливих, потенційних ознак корупції, тобто висловив оціночне судження щодо можливості корупційної складової. Таким чином, інформація, визнана судами першої та апеляційної інстанціями недостовірною, розміщена у графічній частині публікації, а саме у сканованій копії скарги на ім'я Голови Служби безпеки України, жодних ознак недостовірності не містить; позивачем не оспорувалася; жодних доказів недостовірності не надано, що повністю підтверджується обставинами та матеріалами справи.

У доповненні до касаційної скарги відповідач вказує, що ні Фонд Державного майна України, як власник та держатель Єдиної бази, ні позивач (оператор) до сьогоднішнього дня, навіть при розгляді справи в суді, надати обґрунтований розрахунок вартості послуг позивача, передбачені договором, так і не змогли, від надання пояснень в суді з цього приводу відмовилися. Отже, враховуючи вищенаведене, діяльність Позивача щодо отримання ним за сприянням посадових осіб ФДМУ (фактичним та/або мовчазним) оплат за Договором без законних на те підстав, тобто неправомірної вигоди, яка є однією із ознак корупції, викликало природні сумніви у законності такої діяльності та стало підставою для звернення до правоохоронних органів з метою перевірки виявлених обставин та дій посадових осіб ФДМУ на предмет можливої наявності в їх діях ознак складу адміністративно-дисциплінарних, цивільно-правових та/або кримінальних правопорушень. Саме у зв'язку з цим, ГО "ВАФО" були направлені відповідні скарги до Кабінету Міністрів України, Генеральної прокуратури України, Антимонопольного комітету України, Служби безпеки України та Національного антикорупційного бюро України.

Також Громадська організація "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" вважає, що висновок судової лінгвістичної експертизи №056/127 від 08.05.19 не є висновком судової експертизи в розумінні приписів Господарського процесуального кодексу України, а відтак висновки, закріплені у ньому, взяттю до уваги не підлягали та не підлягають, оскільки вказаний висновок виконано неатестованим судовим експертом, відомості про якого до державного реєстру атестованих судових експертів (<http://rase.mmiust.gov.ua/>) не включено. Крім того, висновок жодного посилання на жодну та/або будь-яку з атестованих та зареєстрованих в порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України, методик не містить, а отже невідомо на підставі якої саме методики проведена судова експертиза; ким, яким органом вони атестовані та чи пройшли вони взагалі державну атестацію.

Крім того, скажчик зазначив, що 04.06.2019 в судовому засіданні було проголошено вступну та резолютивну частину рішення у справі, згідно якого інформація, поширена

відповідачем, визнана недостовірною. В решті позову відмовлено, що підтверджується технічним записом судового процесу від 04.06.2019. Натомість, згідно оприлюдненого в Єдиному державному реєстрі судових рішень тексту вступної та резолютивної частини рішення Господарського суду міста Києва у справі від 04.06.2019, а також відповідно до тексту останнього, судом було прийнято також інше рішення про зобов'язання відповідача спростувати недостовірну інформацію, поширену на сторінці в мережі Інтернет 20.07.2018 року за посиланням: <http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1304> шляхом розміщення на тій самій сторінці відсканованої резолютивної частини рішення суду під заголовком "Спростування" з посиланням на спростовану статтю.

На думку відповідача, суд першої інстанції, проголосивши 04.06.19 в судовому засіданні вступну та резолютивну частини рішення, 12.06.19 самостійно та на власний розсуд прийняв зовсім інше рішення в тій частині позовних вимог, в якій судом спочатку було відмовлено, яке істотно відрізняється від проголошеного ним 04.06.19 та має іншу суть, а твердження суду апеляційної інстанції, що зазначені порушення не призвели до неправильного вирішення справи, а відтак про відсутність підстав для скасування рішення Господарського суду м. Києва від 04.09.19, є хибними та безпідставними. Такий підхід повністю нівелює сам інститут "проголошення рішення", оскільки дозволяє суду довільно змінювати рішення, що було проголошене.

Також Громадська організація "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" вважає, що судом необґрунтовано стягнуто з відповідача повну вартість за проведення судової лінгвістичної експертизи у розмірі 25000,00 грн, оскільки вартість вказаної експертизи, згідно наданих позивачем копії рахунку №0504/19-1 від 05.04.19, платіжного доручення №91 від 08.04.19 та акту виконання робіт (надання послуг) від 08.05.19 склала 25000,00 грн. В той же час, в матеріалах справи міститься акт про виконання робіт (надання послуг) від 08.05.19, надісланий до суду Державним підприємством "Українське бюро лінгвістичних експертиз НАН України", згідно якого вартість послуг останнього з підготовки висновку судової лінгвістичної експертизи у справі №910/12248/18 склала 18000,00 грн. При цьому, копії рахунку №0504/19-1 від 05.04.19 та платіжного доручення №91 від 08.04.19 будь-яких посилань на справу №910/1228/18 або доказів оплати саме за підготовку висновку судової лінгвістичної експертизи у справі №910/12248/18 не містять.

Крім того, згідно заключної частини вказаного висновку, останній містить 3 відповіді, одна з яких стосується твердження експерта про можливість завдання шкоди діловій репутації позивача внаслідок поширення інформації, наданої на дослідження.

Відповідач вважає, що вирішення питання про можливість/неможливість завдання шкоди діловій репутації сторін, а так само встановлення факту заподіяння шкоди віднесено до компетенції суду. Отже, висновки експерта з цього питання жодного значення не мали та не мають, а відтак надання експертом відповіді, на вказане питання перебувало та перебуває поза межами його компетенції.

Таким чином, експертом фактично було надано лише 2 відповіді, які стосувалися предмета спору, і які були використані судами під час розгляду справи.

Крім того, скаржник не погоджується з висновками судів про стягнення з відповідача витрат на професійну правничу допомогу у розмірі 20000,00 грн, 3524,00 грн судового збору, а також зі стягненням з позивача на користь відповідача 12500,00 грн, витрат на професійну правничу допомогу, тобто 50% із заявленої до стягнення суми.

5. Фактичні обставини, встановлені судами попередніх інстанцій

5.1. Позивач здійснює підприємницьку діяльність, пов'язану з комп'ютерним програмуванням, консультування з питань інформатизації, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язану з ними діяльність, веб-портали, надання інших інформаційних послуг, а також він є оператором авторизованого електронного майданчика "ОЦІНКА.online", що підтверджується витягом з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань №1005431688, наказом Фонду державного майна України №956 від 17.07.2018 року (наявний в матеріалах справи) та не заперечується позивачем.

5.2. 20.07.2018 року відповідачем на своєму сайті в мережі Інтернет <http://www.afo.com.ua> за посиланням <http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1304> було розміщено статтю із заголовком "ЗВЕРНЕННЯ ДО ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ ОСОБА_1", в якій розміщено копію скарги відповідача на адресу Голови Служби безпеки України із текстом наступного змісту:

"...всім учасникам ринку, органам виконавчої влади безальтернативно запропоновано лише один єдиний оплатний варіант доступу до єдиної бази даних звітів про оцінку через так званий авторизований електронний майданчик "ОЦІНКА.online" (адреса в мережі інтернет - <https://ocinka.online/>), оператором якого виступає Приватне підприємство "Ви Ай Пі Департамент" (ідентифікаційний код юридичної особи 33508037, засновник та директор - Хмара Сергій Миколайович). Вартість однієї інформаційної послуги даного приватного підприємства, тобто інформаційної послуги за одним фактом передавання однієї інформації зі звіту про оцінку, відповідно до пункту 3.3 Договору про надання послуг авторизованого електронного майданчика, розміщеного на сайті - <https://ocinka.online/> - у вигляді публічної оферти, становить 390,00 (триста дев'яносто)

гривень 00 копійок (без ПДВ). При цьому дана сума стягується на умовах 100% передплати, як зі сторони суб`єктів оціночної діяльності (під час безпосередньої реєстрації звіту), так і додатково зі сторони нотаріусів (під час безпосереднього вчинення нотаріальних дій для перевірки наявності даної інформації у базі). Таким чином, на плечі громадян України, які виступають платниками податків, державним органом виконавчої влади покладено фактично корупційний тягар (кінцевим бенефіціаром якого виступає приватна структура), джерелом якого є необхідність здійснення подвійної додаткової оплати послуг (спочатку суб`єктами оціночної діяльності, а потім повторно ще й нотаріусами) за надання однієї і тієї ж самої послуги від Приватного підприємства "Ві Ай Пі Департамент" - одноразової реєстрації звіту про оцінку, складеного для цілей оподаткування нерухомого майна.

...Зазначена вартість послуг авторизованого Фондом держмайна електронного майданчика "ОЦІНКА.online" (адреса в мережі інтернет - <https://ocinka.online/>), оператором якого виступає Приватне підприємство "Ві Ай Пі Департамент" (ідентифікаційний код юридичної особи 33508037, засновник та директор - Хмара Сергій Миколайович), яка становить 390,00 (триста дев`яносто) гривень 00 копійок (без ПДВ) за одну інформаційну послугу, жодним чином не обґрунтована. А отже така висока вартість надання послуг може свідчити лише про потенційний розмір її корупційної складової."

5.3. Указані обставини підтверджуються роздруківкою із сайту в мережі Інтернет за посиланням <http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1304> , поясненнями сторін.

5.4. Зі змісту вищевказаного тексту вбачається, що поширена інформація стосується твердження відповідача про те, що Приватне підприємство "Ві Ай Пі Департамент" є кінцевим бенефіціаром корупційних дій за участі державного органу виконавчої влади.

5.5. Це підтверджується поясненнями позивача, частково поясненнями відповідача, висновком судової лінгвістичної експертизи №056/127 від 8 травня 2019 р., проведеної Державним підприємством "Українське бюро лінгвістичних експертиз НАН України".

5.6. Указаний експертний висновок містить докладний опис проведених досліджень, обґрунтовані та чіткі висновки, зокрема, щодо інформації у текстовому матеріалі "ЗВЕРНЕННЯ ДО ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ ОСОБА_1" про те, що Приватне підприємство "Ви Ай Пи Департамент" є кінцевим бенефіціаром корупційних дій за участі державного органу виконавчої влади, вказану інформацію виражено у формі фактологічного твердження та вона може завдати шкоди діловій репутації позивача.

Таким чином, інформація у текстовому матеріалі "ЗВЕРНЕННЯ ДО ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ ОСОБА_1" не є оціночним судженням, а є фактичною інформацією, правдивість якої може бути підтверджена або спростована.

6. Короткий зміст судових рішень судів попередніх інстанцій

6.1. Задовольняючи позовні вимоги місцевий господарський суд дійшов висновку, що

інформація у текстовому матеріалі "ЗВЕРНЕННЯ ДО ПРЕМ`ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ ОСОБА_1" не є оціночним судженням, а є фактичною інформацією, правдивість якої може бути підтверджена або спростована, відповідачем не надано відповідних доказів та не доведено стверджуваного ним у спірній публікації факту того, що позивач є кінцевим бенефіціаром корупційних дій за участі державного органу виконавчої влади.

Таким чином, поширена відповідачем інформація не відповідає дійсності та є недостовірною.

Доводи відповідача, що викладення у такий спосіб у спірній статті інформації не може вважатися її поширенням, оскільки така містилася у його зверненні до правоохоронного органу, відскановану копію якого й було додано до цієї статті, є безпідставними.

Враховуючи викладене суд першої інстанції дійшов висновку, що позовні вимоги в частині визнання недостовірною інформацію поширену відповідачем 20 липня 2018 р. на сторінці в мережі Інтернет <http://www.afo.com.ua> за посиланням: <http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1304> у статті "ЗВЕРНЕННЯ ДО ПРЕМ`ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ ОСОБА_1 " та зобов`язання її спростувати шляхом розміщення на тій самій сторінці відсканованої резолютивної частини рішення суду під заголовком "Спростування" з посиланням на спростовану статтю підлягають задоволенню.

Разом з тим, місцевий господарський суд відмовив у задоволенні позовних вимог про відшкодування 10000 грн моральної шкоди, оскільки позивачем не надано жодних доказів того, що поширення відповідачем спірної недостовірної інформації призвело до перешкод або змін у його звичайній виробничій діяльності або подальше її здійснення вимагало докладання додаткових зусиль, або ж іншим чином йому було завдано моральної шкоди.

6.2. Ухвалюючи додаткове рішення суд першої інстанції, враховуючи часткове задоволення позову, дійшов висновку, що з відповідача на користь позивача підлягають стягненню витрати по оплаті судового збору за вимоги про захист ділової репутації у розмірі 3524 грн (1762+1762).

Місцевий господарський суд вказав, що наявними у матеріалах справи платіжними дорученнями №№240, 241 від 7 вересня 2018 р. стверджуються витрати позивача у розмірі 3600 грн. за видачу експертного висновку за результатами проведеної фіксації і дослідження змісту веб-сторінки у мережі Інтернет та 500 грн. за видачу довідки про власника веб-сайту <http://www.afo.com.ua>.

При цьому, позивачем не доведено необхідності (об`єктивної невідворотності) несення таких витрат у зв`язку з розглядом даної справи. Тому вони відшкодуванню не підлягають.

Решта судових витрат у розмірі 20000 грн на професійну правничу допомогу та 25000 грн витрати на проведення судової експертизи фактично понесені позивачем у зв'язку з розглядом вимог про захист ділової репутації, які судом були задоволені. Вказані витрати є співмірними, обґрунтованими та пропорційними до даного предмету спору, тому підлягають покладенню на відповідача.

На користь останнього, у зв'язку з частковим задоволенням позову до нього, підлягає відшкодуванню частина понесених на підставі платіжного доручення №315 від 5 червня 2019 р. витрат по оплаті професійної правничої допомоги у розмірі 12500 грн ($1/2 * 25000$).

6.3. Апеляційний господарський суд погодився з висновками місцевого господарського суду.

7. Позиція Верховного Суду

7.1. Згідно зі ст.300 Господарського процесуального кодексу України:

"1. Переглядаючи у касаційному порядку судові рішення, суд касаційної інстанції в межах доводів та вимог касаційної скарги та на підставі встановлених фактичних обставин справи перевіряє правильність застосування судом першої чи апеляційної інстанції норм матеріального і процесуального права.

2. Суд касаційної інстанції не має права встановлювати або вважати доведеними обставини, що не були встановлені у рішенні або постанові суду чи відхилені ним, вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими, збирати чи приймати до розгляду нові докази або додатково перевіряти докази.

3. У суді касаційної інстанції не приймаються і не розглядаються вимоги, що не були предметом розгляду в суді першої інстанції. Зміна предмета та підстав позову у суді касаційної інстанції не допускається.

4. Суд не обмежений доводами та вимогами касаційної скарги, якщо під час розгляду справи буде виявлено порушення норм процесуального права, які є обов'язковою підставою для скасування рішення, або неправильне застосування норм матеріального права."

З урахуванням викладеного, судом не приймаються та не розглядаються доводи скажника, пов'язані з переоцінкою доказів, визнанням доведеними/ недоведеними або

встановленням по новому обставин справи.

7.2. Стосовно доводів скаржника, що 04.06.2019 в судовому засіданні було проголошено вступну та резолютивну частину рішення у справі, згідно якого інформація, поширена відповідачем, визнана недостовірною, в решті позову відмовлено, що підтверджується технічним записом судового процесу від 04.06.2019, натомість, згідно оприлюдненого в Єдиному державному реєстрі судових рішень тексту вступної та резолютивної частини рішення Господарського суду міста Києва у справі від 04.06.2019, а також відповідно до тексту останнього, судом було прийнято також інше рішення про зобов'язання відповідача спростувати недостовірну інформацію, поширену на сторінці в мережі Інтернет 20.07.2018 року за посиланням: <http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1304> шляхом розміщення на тій самій сторінці відсканованої резолютивної частини рішення суду під заголовком "Спростування" з посиланням на спростовану статтю, колегія суддів касаційного суду відмічає наступне.

7.3. Суд апеляційної інстанції стосовно даного доводу прямо зазначив, що **приймає як належне твердження скаржника**

, що 04.06.2019 в судовому засіданні було **проголошено**

вступну та резолютивну частину рішення у справі, згідно якого інформація, поширена відповідачем визнана недостовірною.

Натомість, в рішенні судом також зобов'язано відповідача спростувати недостовірну інформацію

, поширену на сторінці в мережі Інтернет 20.07.2018 року за посиланням: <http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1304>

шляхом розміщення на тій самій сторінці відсканованої резолютивної частини рішення суду під заголовком «Спростування» з посиланням на спростовану статтю, проте останнє не є безумовною підставою для скасування оскаржуваного рішення в розумінні ст. 277 Господарського процесуального кодексу України та не призвело до неправильного вирішення справи.

Водночас, колегія суддів апеляційного суду відзначила, що задоволені позовні вимоги в частині визнання недостовірною інформацію, поширену Громадською організацією "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" 20.07.2018 року на сторінці в мережі Інтернет <http://www.afo.com.ua> за посиланням: <http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1304> у статті "ЗВЕРНЕННЯ ДО ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ ОСОБА_1" реалізуються (захищають, відновлюють порушене право) лише шляхом зобов'язання відповідача спростувати недостовірну інформацію, поширену на сторінці в мережі Інтернет 20.07.2018 за посиланням:

<http://www.afo.com.ua/uk/news/2/1304>

шляхом розміщення на тій самій сторінці відсканованої резолютивної частини рішення суду під заголовком "Спростування" з посиланням на спростовану статтю.

7.4. Колегія суддів касаційного суду не погоджується з даними висновками апеляційного суду з наступних підстав.

7.5. Відповідно до ч.ч.1,2 ст.236 ГПК:

"1. Судове рішення повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим.

2. Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права."

Згідно з ч.ч.1,2 ст.233 ГПК:

"1. Суди ухвалюють рішення, постанови іменем України негайно після закінчення судового розгляду.

2. Рішення та постанови приймаються, складаються і підписуються в нарадчій кімнаті складом суду, який розглянув справу."

Відповідно до п.1 ч.5 ст.238 ГПК:

"У резолютивній частині рішення зазначаються:

1) висновок суду про задоволення позову чи про відмову в позові повністю або частково щодо кожної із заявлених вимог."

Згідно з ч.ч.1,7,8 ст.240 ГПК:

"1. Рішення суду проголошується у судовому засіданні, яким завершується розгляд справи, публічно, крім випадків, встановлених цим Кодексом. Суд може проголосити лише вступну та резолютивну частини рішення.

7. Рішення суду (повне або скорочене) підписується всім складом суду у день його складення і додається до справи.

8. Після проголошення рішення суд, який його ухвалив, не може сам скасувати або змінити це рішення, крім випадків, визначених цим Кодексом."

Відповідно до ч.ч.1,5 ст.222 ГПК:

"1. Суд під час судового розгляду справи здійснює повне фіксування судового засідання за допомогою відео- та (або) звукозаписувального технічного засобу в порядку, передбаченому Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему.

За наявності заперечень з боку будь-кого з учасників судового процесу проти здійснення повного фіксування судового засідання за допомогою відеозаписувального технічного засобу - таке фіксування здійснюється лише за допомогою звукозаписувального технічного засобу.

5. Технічний запис судового засідання є додатком до протоколу судового засідання і після закінчення судового засідання приєднується до матеріалів справи."

Згідно з п.1 ч.1, ч.3 ст.244 ГПК:

"1. Суд, що ухвалив рішення, може за заявою учасників справи чи з власної ініціативи ухвалити додаткове рішення, якщо:

1) стосовно якої-небудь позовної вимоги, з приводу якої сторони подавали докази і давали пояснення, не ухвалено рішення;

3. Суд, що ухвалив рішення, ухвалює додаткове судове рішення в тому самому складі протягом десяти днів з дня надходження відповідної заяви. Додаткове судове рішення ухвалюється в тому самому порядку, що й судове рішення."

7.6. Отже, вищевказаними процесуальними нормами передбачений єдиний спосіб вирішення ситуації, коли суд стосовно якої-небудь позовної вимоги, з приводу якої сторони подавали докази і давали пояснення, не ухвалив рішення, а саме прийняття додаткового рішення.

Апеляційний суд сам підтвердив факт, що місцевий суд виправив допущену ним помилку не у спосіб, визначений для вказаного випадку процесуальним законодавством, а саме наведеною ст.244 ГПК, що суперечить вимогам вказаних процесуальних норм щодо чіткої відповідності проголошеного у судовому засіданні рішення суду складеному та підписаному у нарадчій кімнаті.

7.7. Дослідження суті та висновків оскаржуваних рішення та постанови за наявності вищевказаного порушення норм процесуального права є передчасним.

8. Висновки Верховного Суду

8.1. Згідно з п.2 ч.1 ст.308 Господарського процесуального кодексу України:

"Суд касаційної інстанції за результатами розгляду касаційної скарги має право:

2) скасувати судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій повністю або частково і передати справу повністю або частково на новий розгляд, зокрема за встановленою підсудністю або для продовження розгляду."

8.2. З урахуванням викладеного, суд доходить висновку про необхідність касаційну скаргу Громадської організації "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" задовольнити частково, рішення Господарського суду міста Києва від 04.06.2019, додаткове рішення Господарського суду міста Києва від 02.07.2019 та постанову Північного апеляційного господарського суду від 24.09.2019 у справі №910/12248/18 скасувати повністю, справу направити на новий розгляд до суду першої інстанції.

8.3. Оскільки у цьому випадку суд касаційної інстанції не змінює та не ухвалює нового рішення, розподіл судових витрат судом касаційної інстанції не здійснюється (частина 14 статті 129 Господарського процесуального кодексу України).

Керуючись статтями 129, 300, 301, 308, 310, 314, 315, 316, 317 ГПК України, Верховний Суд

ПОСТАНОВИВ:

1. Касаційну скаргу Громадської організації "Всеукраїнська асоціація фахівців оцінки" на рішення Господарського суду міста Києва від 04.06.2019, додаткове рішення Господарського суду міста Києва від 02.07.2019 та постанову Північного апеляційного господарського суду від 24.09.2019 у справі № 910/12248/18 задовольнити частково.

